

Бібліотека Житомирського державного університету
ім. Івана Франка

Плекав він слово, наче сад...

до 100-річчя Миколи Лукаша

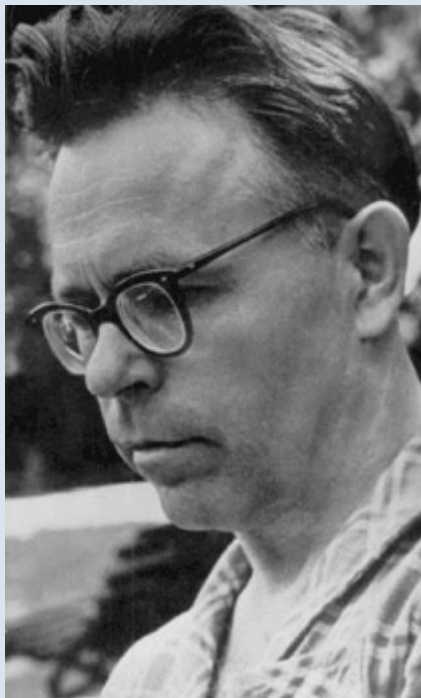
рекомендаційний список літератури

Укладач: А. І. Мартинюк

Кількість відібраних джерел: 52

Житомир 2019

*Той, хто над п'ятьма здолав
ліру піднести,
вічних достоїться слав,
вічної честі.*

Р. М. Рільке
(Переклад Миколи Лукаша)

Виповнилось 100 років від дня народження геніального перекладача, поета, лінгвіста, великого українця Миколи Олексійовича Лукаша.

«Такі, як Микола Лукаш, народжуються, напевно, раз на декілька століть», — писав видатний український перекладач Григорій Кочур. Він дає одну з найвиразніших характеристик творчості М. Лукаша, підкреслюючи найважливіші засади його роботи: ««Ніколи не користуватися послугами підрядника, перекладати з оригіналу. Ті півтора десятка мов, якими він володіє, роблять із нього перекладача винятково широкого діапазону. Ніколи не перекладати на замовлення. Лукашеві можна замовляти винятково те, що він сам собі замовляє... Він живе тим, що перекладає. Стихія перекладного твору поглинає перекладача до решти. Він винятково різносторонній стиліст. Знання української мови на всіх етапах її розвитку, в усіх її тонкощах і нюансах поєднується у нього з великою сміливістю та ініціативністю і одночасно з тактом і почуттям міри. Він піднімає на поверхню, активізує і запроваджує до вжитку глибинні мовні шари, і архаїзм, і неологізм у нього однаково покійно служать справі художньої виразності».

Здійснював переклади українською мовою з англійської, болгарської, ідиш, іспанської, італійської, латини, німецької, польської, російської, словацької, угорської, французької, чеської, японської... Серед його найпрекрасніших перекладів – «Фауст» Гете, здійснений уперше в Україні, визнаний Академією наук Німеччини найкращим у світі, над яким Микола Олексійович працював 18 років, «Дон Кіхот» Мігеля Сервантеса, «Декамерон» Джованні Бокаччо, «Пані

Боварі» Гюстава Флобера, а з-поміж поезій – вірші Бернса, Гейне, Шіллера, Верлена, Рільке, Гюго, Міцкевича, Тувіма, Федеріко Гарсія Лорки...

Лукаш зробив значний внесок в українську лексикографію, уклавши унікальну картотеку лексико-фразеологічних матеріалів для майбутнього словника української мови, збирав матеріали і до фразеологічних, синонімічних словників, словника українських прізвищ, словника евфемізмів. Актуальними залишаються перекладознавчі та мовознавчі студії Лукаша, численні рецензії, які свідчать про енциклопедичні знання перекладача у галузі мови, літератури, історії, культури.

1. Бабенко В. М. Микола Лукаш – метр українського перекладу / В. М. Бабенко // Зарубіжна література в школах України. – 2011. – № 5. – С. 58-61.
2. Будний В. Ars Translationis Миколи Лукаша / Василь Будний, Микола Ільницький // Порівняльне літературознавство / Василь Будний, Микола Ільницький. – Київ, 2008. – С. 104-106.
3. Гординський С. Французькі поети українською мовою : до перекладів М. Терещенка, М. Рильського, Г. Кочура і М. Лукаша / Святослав Гординський // На переломі епох : літературозн. ст., огляди, есеї, рецензії, спогади, листи / Святослав Гординський. – Львів, 2004. – С. 419-427. – (Ad fontes (До джерел)).
4. Дзюба І. Чаклун-характерник українського слова (М. Лукаш) // З криниці літ : у 3 т. / Іван Дзюба. – Київ, 2007. – Т. 3 : Літературні портрети. Дніпровський меридіан. Зі спогадів. – С. 788-798.
5. Корунець І. Микола Лукаш як людина і перекладач / Ілько Корунець // Всесвіт. – 1999. – № 11/12. – С. 128-137.
6. Коцюбинська М. Шляхетний ідальго української культури: Микола Лукаш // Мої обрії : в 2 т. / Михайлина Коцюбинська. – Київ, 2004. – Т. 2. – С. 319-322.
7. Кочур Г. Феномен Лукаша / Г. Кочур // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1999. – № 12. – С. 50-51.
8. Куцевол О. «Вести до сонця – то моя професія...» : урок-гра-драматизація за творчістю Миколи Лукаша : 11 кл. // Будівничі перекладацьких мостів : навч.

посіб. / Ольга Куцевол. – Вінниця, 2012. – Кн. 1. – С. 132-156. – Бібліогр.: с. 155-156.

9. Лещенко М. Загадка Миколи Лукаша : спогад колишньої колежанки-учениці / Мирослава Лещенко // Літературна Україна. – 2009. – 5 лист. (№ 36). – С. 4, 8.

10. Могила А. Рецензія на переклад з італійської мови "Декамерона" Джованні Боккаччо, виконаний українською мовою М. Лукашем / Могила Андрій // Декамерон / Джованні Боккаччо. – Київ, 2006. – С. 129-143.

11. Мойсеїв І. Код двійки у перекладі «Дон Кіхота» Миколою Лукашем (культурологічний аспект) / Ігор Мойсеїв // Вікно в світ. – 2000. – № 3 (12). – С. 43-48.

12. Москаленко М. Лукаш невичерпний / Михайло Москаленко // Всесвіт. – 2003. – № 11/12. – С. 157-163.

13. Наш Лукаш : у 2 кн. : [до 90-річчя від дня народж. Миколи Лукаша]. – Київ : Києво-Могилянська акад., 2009. – Т. 1 / упоряд. Леонід Череватенко ; редкол.: І. Дзюба [та ін.]. – 639 с.

14. Новикова М. Пригода з Робертом Бернсом : [про переклади М. Лукаша] / Марина Новикова // Всесвіт. – 1989. – № 1. – С. 149-157.

15. Прійма О. Чудодій українського художнього слова. Микола Лукаш – взірць українського перекладацького мистецтва / Олеся Прійма // Зарубіжна література. – 2010. – № 17. – С. 14-20.

16. Радчук О. Опір оригіналу і метод тлумача: «Джон Андерсон» Р. Бернза в перекладах П. Грабовського, В. Мисика і М. Лукаша / Олена Радчук // Всесвіт. – 2010. – № 1/2. – С. 213-218. – Бібліогр.: с. 218.

17. Савчин В. Багатоголосе відлуння українського письменства у перекладах Миколи Лукаша / Валентина Савчин // Дивослово. – 2014. – № 12. – С. 38-42. – Бібліогр.: с. 42.

13. Савчин В. Лукашіана Григорія Кочура / Валентина Савчин // Ідентичність і пам'ять у пострадянській Україні / [відп. ред. М. Антонович]. – Київ, 2009. – С. 279-292.

18. Савчин В. Огляд невідомих архівних матеріалів Миколи Лукаша / Валентина Савчин // Всесвіт. – 2016. – № 9/10. – С. 232-239.
19. Савчин В. Творчість М. Лукаша в історії українського художнього перекладу / Валентина Савчин // Дивослово. – 1999. – №12. – С. 7-10.
20. Савчин В. Тарас Шевченко у духовному і творчому житті Миколи Лукаша / Валентина Савчин // Всесвіт. – 2015. – № 1/2. – С. 243-250.
21. Ткаченко В. Велет українського красного письменства як незламний оборонець рідної мови : [Микола Лукаш] / Всеволод Ткаченко // Зарубіжна література. – 2010. – № 17. – С. 1-13. – Бібліогр. в прим.
22. Федунівич-Швед О. Т. Лексика перекладів Миколи Лукаша в одинадцятитомному «Словнику української мови» / О. Т. Федунівич-Швед // Наукові записки Нац. ун-ту «Києво-Могилянська академія». Філологічні науки. – Київ, 2006. – Т. 60. – С. 36-41. – Бібліогр.: с. 41.
23. Фразеологія перекладів Миколи Лукаша : словник-довідник / Нац. акад. наук України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні ; [уклад.: О. І. Скопненко, Т. В. Цимбалюк ; за ред. Г. П. Півторака]. – Київ : Довіра, 2003. – 734 с.
24. Цимбалюк-Скопненко Т. В. Джерела фразеології ідіостилю Миколи Лукаша крізь призму його картотеки / Т. В. Цимбалюк-Скопненко // Укр. мова. – 2019. – № 1. – С. 126-137. – Бібліогр.: с. 135-136.
25. Череватенко Л. Так починався Микола Лукаш / Леонід Череватенко // Всесвіт. – 2001. – № 9/10. – С. 138-139, 152-156.
26. Чередниченко О. І. Майстри українського перекладу: Григорій Кочур і Микола Лукаш / О. І. Чередниченко // Мова й дискурс: вимір і вимірювання : [міжвуз. зб. наук. пр.] / М-во освіти і науки України, Сум. держ. ун-т. – Суми, 2010. – С. 204-219.
27. Черняков Б. Микола Лукаш: початок літературного шляху / Борис Черняков // Київська старовина. – 2001. – № 5. – С.132-139.
28. Шалагінов Б. Як створювався «Український Бокаччо» : до 100-річчя Миколи Лукаша / Борис Шалагінов // Всесвіт. – 2019. – № 9-10/11-12. – С. 234-240.

29. Шевчук В. Геній побіч нас : [спогади про М. Лукаша] / Валерій Шевчук // Кур'єр Кривбасу. – 2000. – № 125/126. – С. 92-101.

Інтернет-джерела:

30. Переклади Миколи Лукаша у бібліотеці «Чтиво». – Режим доступу: <http://chtyvo.org.ua/authors/Lukash/>. – Дата перегляду: 18.12.2019.

31. Вірші у перекладі Миколи Лукаша – Режим доступу: <http://ukrlife.org/main/lukash/lukash.html>. – Дата перегляду: 18.12.2019.

32. Габа О. Лукашезнавство ХХІ віку / Оріся Габа // Іноземна філологія. – 2015. Вип. 128. – С. 155-162. – Режим доступу: http://old.lingua.lnu.edu.ua/Foreign_Philology/Foreign_Philology/Foreign_Philology_128/articles/21Naba.pdf. – Дата перегляду: 17.12.2019.

33. Гусак С. О. A man's a man for a' that Р. Бернса і "Trotz alledem" Ф. Фрейліграта в перекладах Миколи Лукаша: до питання про перекладацьку множинність / С. О. Гусак // Іноземна філологія. – 2013. – Вип. 125. – С. 176-183. – Режим доступу: <http://publications.lnu.edu.ua/collections/index.php/foreignphilology/article/view/323/325>. – Дата перегляду: 17.12.2019.

34. Дворніков А. Переклади Миколи Лукаша у світлі постколоніальних досліджень / А. Дворніков // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Іноземна філологія. – 2011. – № 44. – С. 47-50. – Режим доступу: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/10.23.10.100/db/ftp/visnyk/inozem_filol_44_2011.pdf. – Дата перегляду: 17.12.2019.

35. Дворніков А. "Проміжна мова" як домінуюча ознака перекладацького стилю Миколи Лукаша (на прикладі перекладу балади Ф. Шиллера "Freundschaft") / А. Дворніков // Studia linguistica. – 2012. – Вип. 6, ч. 2. – С. 145-150. – Режим

доступу: <http://studia-linguistica.knu.ua/promizhna-mova-jak-dominantna-oznaka-perekladackogo-stilju-mikoli-lukasha-na-prikladi-perekladu-baladi-f-shillera-freundschaft/>. – Дата перегляду: 17.12.2019.

36. Дворніков А. Реалізація творчого методу Миколи Лукаша на прикладі зіставного аналізу просодійного рівня оригіналу і перекладу (на матеріалі трагедії Й.-В. Гете "Фауст") / А. Дворніков // Мовні і концептуальні картини світу. – 2013. – Вип. 2. – С. 103-108. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Mikks_2013_2_15.pdf. – Дата перегляду: 17.12.2019.

37. Дворніков А. С. Теорія полісистем та метод перекладу Миколи Лукаша [Електронний ресурс] / А. С. Дворніков // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Філологічні науки. – 2013. – Вип. 186 (1). – С. 122-126. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/opac/search.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/nvnau%5Ffil%2En%5F2013%5F186%281%29%5F%5F23%2Epdf. – Дата перегляду: 17.12.2019.

38. Зорівчак Р. П. Лукаш Микола Олексійович / Р. П. Зорівчак, В. Р. Савчин // Енциклопедія сучасної України / Нац. акад. наук України. – Київ, 2017. – Т. 18 : Лт – Малицький / гол. ред. кол. тому: Дзюба І. М. [та ін.]. – С. 81-82. – Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=59113. – Дата перегляду: 18.12.2019.

39. Коломієць Л. В. Лукашеві переклади жартівливих віршів Льюїса Керрола в редакції І. Малковича й зіставленні з новими перекладами В. Корнієнка до 95-річчя Миколи Лукаша / Л. В. Коломієць // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Перекладознавство та міжкультурна комунікація. – 2016. – Вип. 1. – С. 11-18. – Режим доступу: <http://tsj.kherson.ua/archive/2016/1/4.pdf>. – Дата перегляду: 17.12.2019.

40. Крушинська О. Г. Поезія французького модернізму у перекладах Миколи Лукаша / О. Г. Крушинська // Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики. – 2014. – Вип. 26. – С. 153-160. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/psptkl_2014_26_17.pdf. – Дата перегляду: 17.12.2019.

41. Радчук В. Перекладацький метод Миколи Лукаша / Віталій Радчук // Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету ім. Володимира Винниченка]. Серія: Філологічні науки (мовознавство). – 2010. – Вип. 89 (1). – С. 103-107. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nzs_2010_89_%281%29_25.pdf. – Дата перегляду: 17.12.2019.

42. Савчин В. Р. Вірш "Souputnice" Петра Безруча в перекладах Григорія Кочура і Миколи Лукаша / В. Р. Савчин // Іноземна філологія. – 2014. – Вип. 127(2). – С. 118-123. – Режим доступу: <http://publications.lnu.edu.ua/collections/index.php/foreignphilology/article/view/207>. – Дата перегляду: 17.12.2019.

43. Савчин В. Р. Інтертекстуальність перекладів Миколи Лукаша / В. Р. Савчин // Вісник Львівського університету. Серія: Іноземні мови. – 2013. – Вип. 21. – С. 234-244. – Режим доступу: <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/lingua/article/view/1102>. – Дата перегляду: 17.12.2019.

44. Скопненко О. Використання елементів конфесійного стилю в художніх перекладах Миколи Лукаша (етюд до проблеми) / О. Скопненко, Т. Цимбалюк-Скопненко // Науковий вісник Чернівецького національного університету. Слов'янська філологія. – 2010. – Вип. 506-508. – С. 179-184. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvchnusf_2010_506-508_27. – Дата перегляду: 17.12.2019.

45. Скопненко О. Елементи північноукраїнського походження в мові перекладу Миколи Лукаша / О. Скопненко, Т. Цимбалюк-Скопненко // Волинь - Житомирщина. – 2010. – Вип. 22(1). – С. 374-383. – Режим доступу: http://library.zu.edu.ua/vz/221/Vg_2010_22%281%29_45.pdf. – Дата перегляду: 18.12.2019.
46. Теплий І. «Присвята» до «Фауста» Йогана-Вольфганга Гете: перекладознавчий аспект (на матеріалі перекладів Івана Франка та Миколи Лукаша) / Іван Теплий // Українське літературознавство. – 2012. – Вип. 76. – С. 223-236. – Режим доступу: <http://publications.lnu.edu.ua/collections/index.php/ukrliterary/article/view/1877>. – Дата перегляду: 18.12.2019.
47. Теряєв Д. О. Акустична природа звучання мови перекладів (експериментально-фонетичне дослідження творчості Миколи Лукаша) / Д. О. Теряєв // Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур. Пам'яті академіка Леоніда Булаховського. – 2010. – Вип. 12. – С. 182-188. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/kdsm_2010_12_34. – Дата перегляду: 18.12.2019.
48. Федунівич-Швед О. Т. Народнорозмовна лексика як матеріал "Словаря української мови" Бориса Грінченка та перекладів Миколи Лукаша [Електронний ресурс] / О. Т. Федунівич-Швед // Лексикографічний бюлетень. – 2014. – Вип. 23. – С. 55-65. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/lecbu_2014_23_9. – Дата перегляду: 18. 12. 2019.
49. Федунівич-Швед О. Т. Поетизми у перекладацькій творчості Миколи Лукаша / О. Т. Федунівич-Швед // Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Серія: Філологічні науки. – 2013. – Кн. 1. – С. 151-159. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzfn_2013_1_31. – Дата перегляду: 18.12.19.
50. Федунівич-Швед О. Т. Переклади Миколи Лукаша як джерело відтворення українсько-німецьких лексичних зв'язків / О. Т. Федунівич-Швед // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія філологічна. –

2016. – Вип. 62. – С. 334-337. – Режим доступу:
<https://lingvj.oa.edu.ua/articles/2016/n62/121.pdf>. – Дата перегляду: 18.12.2019.

51. Федунівич-Швед О. Т. Реалізація словотвірного потенціалу української мови у перекладах Миколи Лукаша / О. Т. Федунівич-Швед // Література та культура Полісся. Серія: Філологічні науки / Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя ; [відп. ред. і упоряд. Г. В. Самойленко]. – Ніжин, 2015. – Вип. 78. – С. 205-219. – Режим доступу: <http://www.ndu.edu.ua/images/stories/polissya/78.pdf>. – Дата перегляду: 18.12.2019.

52. Чередниченко О. Перекладацький доробок Миколи Лукаша у царині романських літератур : до 90-літнього ювілею майстра / О. Чередниченко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Іноземна філологія. – 2010. – № 43. – С. 59-63. – Режим доступу: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/10.23.10.100/db/ftp/visnyk/inozem_filol_43_2010.pdf. – Дата перегляду: 18.12.2019.